

Самчиківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів

Людмила Кузьмич

Інтера́кція уроків української словесності

5-9 класи

2011

Автор-упорядник:

Кузьмич Людмила Володимирівна, вчитель української мови та літератури Самчиківської ЗОШ І-ІІІ ступенів Старокостянтинівської районної ради Хмельницької області

Рецензент:

Березовська Алла Михайлівна, методист РМК відділу освіти Старокостянтинівської районної державної адміністрації Хмельницької області

Кузьмич Л.В. Інтеракція уроків української словесності. 5-9 класи – Старокостянтинівський РМК, 2011. – 64 с.

Посібник створено відповідно до Програм для загальноосвітніх навчальних закладів з української мови та літератури для 5-12 класів (Київ: Ірпінь, 2005). Він містить описи та розробки методів за технологіями інтерактивного навчання, які сприяють ефективності уроків української словесності, пробуджують в учнів інтерес та мотивацію, навчають самостійно мислити та діяти.

Для студентів-філологів та учителів-словесників.

Кузьмич Л.В.
Старокостянтинівський РМК, 2011

ВСТУП

Разом з прийняттям нової парадигми освіти (гуманістичної, особистісно орієнтованої) виникла необхідність удосконалення, перш за все, методів, прийомів і засобів навчання, від яких залежить немалий успіх роботи учителя і школи в цілому.

Інтерактивність освіти сприяє формуванню як предметних умінь і навичок, так і загальнонавчальних, виробленню життєвих цінностей, створенню атмосфери співробітництва, взаємодії, розвитку комунікативних якостей особистості. Головна риса інтерактивного навчання - використання власного досвіду учнями під час розв'язання проблемних питань. Їм надається максимальна свобода розумової діяльності при побудові логічних ланцюгів. Ключовими у розумінні психологічної основи інтерактивних методів є поняття **інтераkції**, більш відомого в російській та українській психологічній літературі як *міжособистісна чи соціальна взаємодія*.

Особливістю інтерактивного навчання є підготовка молодої людини до життя і громадської активності в громадянському суспільстві та демократичній правовій державі. Це потребує активізації навчальних можливостей учнів. Уроки повинні формувати основні пізнавальні та громадянські вміння, а також навички та зразки поведінки. За умов інтерактивного навчання усі діти в класі отримують можливість говорити, висловлюватись: вони мають час подумати, обмінятись ідеями з партнером, а потім озвучити свої думки перед класом.

Така робота сприяє розвиткові навичок спілкування, вміння висловлюватись, критично мислити, спільно приймати рішення.

Інтерактивне навчання відкриває для учнів можливості співпраці зі своїми ровесниками, дає змогу реалізувати природне прагнення людини до спілкування, сприяє досягненню учнями вищих результатів засвоєння знань і формування вмінь.

Досвід роботи показує, що такі заняття проходять цікаво, продуктивно, знімають закомплексованість в учнів з різним рівнем навчальних досягнень. Головне, що настає розвиток творчих здібностей учнів, пізнавальних інтересів, значно зростає ефективність уроків літератури, у них виникає бажання читати художню та наукову літературу, газети і журнали. Використання інтерактивних методів – не самоціль, а лише засіб створення тієї атмосфери в класі, що найліпше сприяє співробітництву, порозумінню і доброзичливості, надає можливості дійсно реалізувати особистісно орієнтоване навчання.

Для здійснення контролю за ходом навчання на підставі інтерактивних методів доцільно попередньо здійснити підготовку:

- глибоко вивчити і обміркувати матеріал: різноманітні тексти, приклади, ситуації, завдання для груп;
- спланувати й розробити заняття, підготувати питання і можливі відповіді, виробити критерії оцінювання ефективності заняття;
- заохотити учнів до вивчення теми шляхом добору найцікавіших випадків, проблем;
- оголосити очікуванні результати і критерії оцінювання роботи учнів;
- передбачити різноманітні методи привернення уваги учнів, налаштувати їх до знань, підтримування дисципліни, необхідної для нормальної роботи.

Використання інтерактивних методів навчання веде до фахового зростання самого вчителя. Варто зробити перший крок, і після декількох старанно підготовлених уроків учитель відчуває, як змінилося ставлення до нього учнів, сама атмосфера в класі.

Інтерактивні методи навчання найповніше відповідають особистісно орієнтованому підходу до освітньої діяльності і тому найбільше сприяють формуванню в учнів умінь і навичок, творчому розвитку і самореалізації

особистості школяра. Неможливо знати все . Учні повинні мислити, розуміти суть речей, осмислювати ідеї і концепції, шукати потрібну інформацію, застосовувати її в конкретних умовах.

Отже, інтерактивні методи навчання можна представити як різновид, розширення активних методів навчання, сутність яких полягає у постійній творчій взаємодії всіх учасників освітнього процесу.

В посібнику подається опис інтерактивних методів навчання, які можна використати при розробці уроків з української мови та літератури у 5-9 класах.

ОПИС ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

Метод «Шести Капелюхів Мислення»

Оптимально запам'ятовується інформація за допомогою методу Шести Капелюхів Мислення (Едвард де Боно, 1986). Метод Шести Капелюхів надзвичайно простий: коли обговорюється питання, кожний із присутніх застосовує до нього конкретний капелюх, і усі думають в одному напрямку. Шість метафоричних капелюхів різних кольорів — кожний з основних типів мислення.

БІЛИЙ КАПЕЛЮХ пов'язаний із інформацією. Одівши білий капелюх, ми задаємо питання такого роду: "Яка інформація у нас є?"; "Яка інформація нам потрібна?"; "Якої інформації нам не вистачає?"; "Як нам одержати відсутню інформацію?"; "Які питання ми повинні задавати?". Білий капелюх використовується для того, щоб спрямувати увагу на наявну чи відсутню інформацію.

ЧЕРВОНИЙ КАПЕЛЮХ пов'язаний з почуттями, інтуїцією й емоціями. Ви можете не усвідомлювати, чому вам щось подобається, чи чому не подобається, коли використовується червоний капелюх, у вас з'являється можливість описати свої почуття й інтуїцію, без будь-яких пояснень. Ваші почуття існують і червоний капелюх дає можливість їх викласти.

ЧОРНИЙ КАПЕЛЮХ означає обережність. Він не дає нам зробити щонебудь небезпечно, але вказує на ризик і говорить, чому щось може не вийти. Однак чорним капелюхом не можна зловживати, тому що зловживання небезпечно саме по собі.

ЗЕЛЕНИЙ КАПЕЛЮХ — капелюх енергії. Під ним ми вносимо пропозиції й обговорюємо нові ідеї й альтернативи, говоримо про модифікації й варіації існуючих ідей. Він дозволяє думати про можливості.

ЖОВТИЙ КАПЕЛЮХ наводить на думку про оптимізм. Під ним ми робимо пряме зусилля знайти переваги пропозиції: "Що в цьому гарного?" Навіть якщо ідея нам не подобається, жовтий капелюх просить нас знайти в ній позитивні сторони. "Які переваги?"; "Кому це вигідно?".

СИНІЙ КАПЕЛЮХ використовується для розгляду самого процесу мислення: "Що нам робити далі?"; "Чого ми досягли на сьогоднішній момент?". Цей капелюх можна використовувати, щоб упорядкувати послідовність застосовуваних капелюхів і підсумувати досягнуте.

Метод «Запитання Блума»

Значно ускладниться й урізноманітниться (а отже, стане цікавішою) робота, якщо ми ознайомимо школярів із систематикою запитань Блума.

Буквальні запитання, що потребують відтворення фактичної інформації, розраховані на механічне пригадування.

Запитання на переформулювання — учень має подати інформацію в іншій формі (розказати, як він бачить певну подію, описати її).

Запитання на витлумачення передбачають встановлення причиново-наслідкових зв'язків, фактів, явищ, подій. (Чому герой...? У чому причина...?)

Запитання на застосування.

Аналітичні запитання.

Запитання на синтез.

Запитання на оцінку.

Запитання ставляться: *до змісту твору, до героя, до автора.*

Метод «ЗХВ»

Метод «ЗХВ» вчить школяра ставити запитання самому собі.

Тема		
Знаю	Хочу знати	Вивчу

Алгоритм діяльності:

1-й крок. На початку уроку протягом 4-5 хвилин учень записує все, що знає з теми і що хоче знати.

2-й крок. Наступні 2-3 хвилини записане обговорюється в парах.

3-й крок. Озвучення результатів. Інші учні в цей час звіряють почуте зі своїми записами, щоб доповнити їх. (Учителю важливо спрямувати увагу учнів на власні думки й почуття під час виконання роботи та озвучення її результатів, наприклад: "Чому саме про це ви хочете дізнатися?").

4-й крок. Опрацювання розділу підручника.

5-й крок. Заповнення третьої колонки: відповіді на поставлені запитання й на ті, що не ставилися.

6-й крок. Аналіз запитань, які залишилися без відповіді, і таблиці в цілому (самостійно, в парах, групах).

7-й крок. Озвучення результатів.

Цей вид роботи можна розглядати і як рефлексивний, адже учень аналізує рівень своїх знань на початку та наприкінці уроку.

Метод «Щоденник подвійних нотаток»

Алгоритм діяльності:

1. На розділеному навпіл вертикальною лінією аркуші учень занотує свої міркування й відчуття щодо теми твору, який вивчатиметься.

2. У процесі читання тексту записуються: ліворуч рядки, що спонукали замислитися, схвилювали; праворуч - коментар до них.

<i>Рядки, що спонукали замислитися, схвилювали</i>	<i>Коментар</i>
	Цей вірш нагадав мені про... Подумалось... Згадалось...

3. На основі записів проводиться бесіда за орієнтовно такими питаннями:

- Що вам найбільше запам'яталося з прочитаного?
- Які рядки з твору ви виписали? Чому саме ці?
- Що ви відчували, читаючи їх? Про що подумали?
- Які спогади (асоціації) вони викликали?
- Що ви вважаєте найважливішим у цьому тексті?
- Якби цей твір писали ви, що ви написали б по-іншому?
- У яких словах сконцентрована головна думка твору? Яка вона?
- Чи доніс автор свою думку до читача? Що допомогло йому це зробити?
- Які запитання виникли у вас до автора твору?

Якщо твором є поезія, після обговорення її прочитують ще раз, і, за бажання, учні роблять нові записи.

Метод «Порушена послідовність»

"Порушена послідовність" – метод, який може використовуватися самостійно і в парах (групах).

Алгоритм діяльності:

1-й крок. Учитель на окремих аркушах паперу записує події, описані у творі.

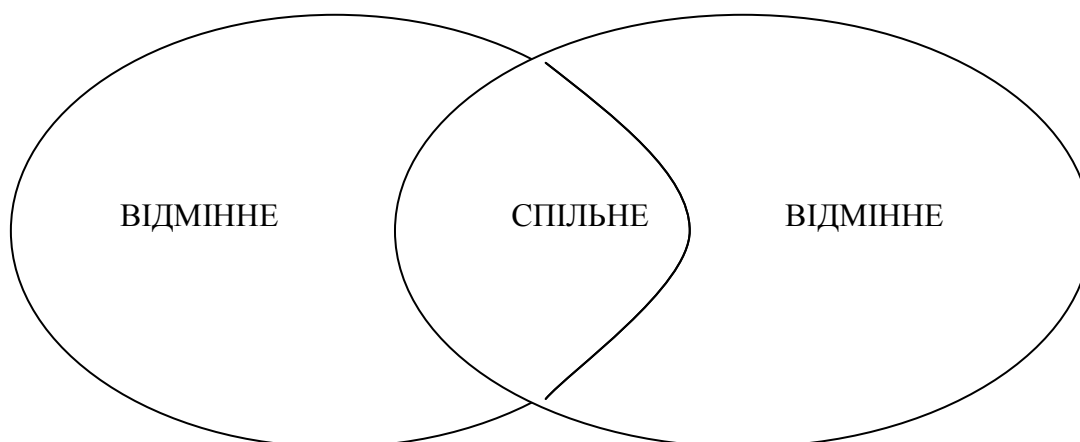
2-й крок. Папірці перемішуються і вручаються учням (парі, групі).

3-й крок. Завдання: розкласти їх у послідовності, поданій автором.

Метод «Кола Вена»

Міністратегія для навчання учнів співставленню, порівнянню, знаходження спільних рис, явищ, ознак в образах літературних героїв, творчості письменників, історичних діячів, мовних явищах тощо.

За допомогою кіл Вена можна порівнювати множинні явища, встановлювати причино-наслідкові явища.

Метод «Дискусійна сітка Алверманна»

Дискусійна сітка Алверманна використовується для навчання учнів дискусії.

1-й крок. Записати в першу і третю колонки аргументи в захист тези і проти неї. Потрібно записати якнайбільше аргументів.

Аргументи “ЗА”	Теза	Аргументи “ПРОТИ”
1		1
2 і т.д.		2 і т.д.

2-й крок. Учні в парах протягом порівнюють написане й укладають спільну таблицю (це можна робити і всім класом), записи якої озвучуються.

3-й крок. Школярі об'єднуються у 2 групи залежно від обраної позиції. Якщо є ті, у кого виникають сумніви, утворюється третя група.

4-й крок. Групи мають вибрати найвагомші аргументи і підготуватися до дебатів.

5-й крок. Представники груп повинні викласти позицію своїх однокласників. Після них можуть виступити й інші члени групи з власними міркуваннями (до 1 хвилини).

Правила: толерантність; доказовість; право опонента на завершення висловлювання; під час дебатів учні можуть змінювати позицію.

6-й крок. Представникам груп надається прикінцеве слово. (*Інший варіант:* учні пишуть підсумкове 10-хвилинне есе з обговорюваної проблеми.)

Метод «Гронування»

Міністратегія для підведення підсумків вивченого, спосіб графічного зображення нових знань. Добре застосовується у невеликих групах. Забирає небагато часу. Не переобтяжує вчителя побудовою діалогу на уроці. Вигляд тренування на етапі накопичення фактів.

Застосування методу «Гронування» може проводитись двома способами – побудова однорівневого або багаторівневого грона. Однорівневе грона – це грона, у якому всі зв'язки в його побудові відбуваються на одному рівні. У багаторівневому – кожне слово наступного рівня стає опорним для добору інформації.

Метод «Кубування»

Цю методику можна застосовувати як у групах, так і в парах. На шести гранях куба (його можна легко виготовити з цупкого паперу) записуються завдання (питання). Кидаючи кубик, учні усно (або письмово) відповідають на них.

Метод «Сенкан»

Міністратегія для узагальнення вивченого. Має чітку структуру. Це 5-рядковий вірш, який відкидає будь-яку другорядну інформацію. Його структура така :

- 1 рядок. Іменник — одне слово.
- 2 рядок. Опис іменника двома прикметниками.
- 3 рядок. Дія прикметника передана трьома дієсловами.
- 4 рядок. Складається речення із 4 слів.
- 5 рядок. Висновок пишеться одним словом — іменником.

ПРАКТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ

Українська література

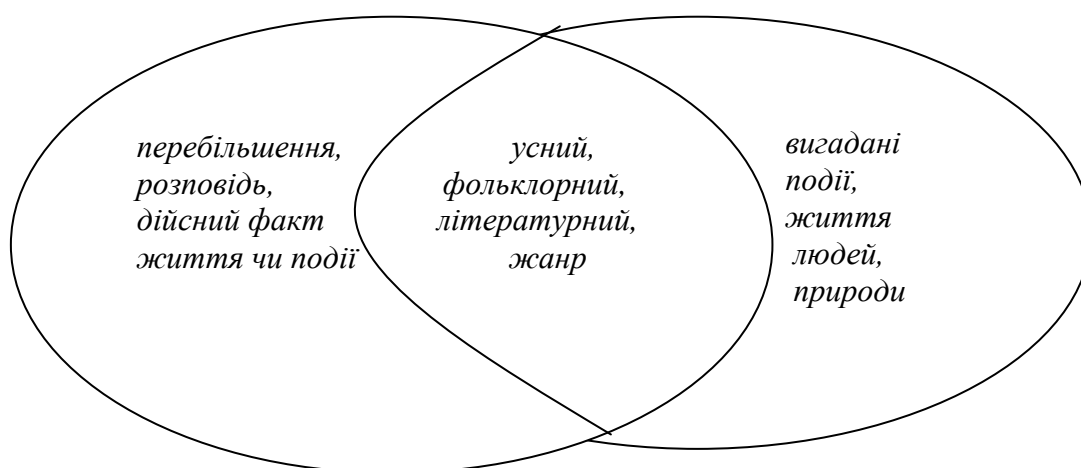
5 клас

Метод «Кола Вена»

Українські народні казки

легенда

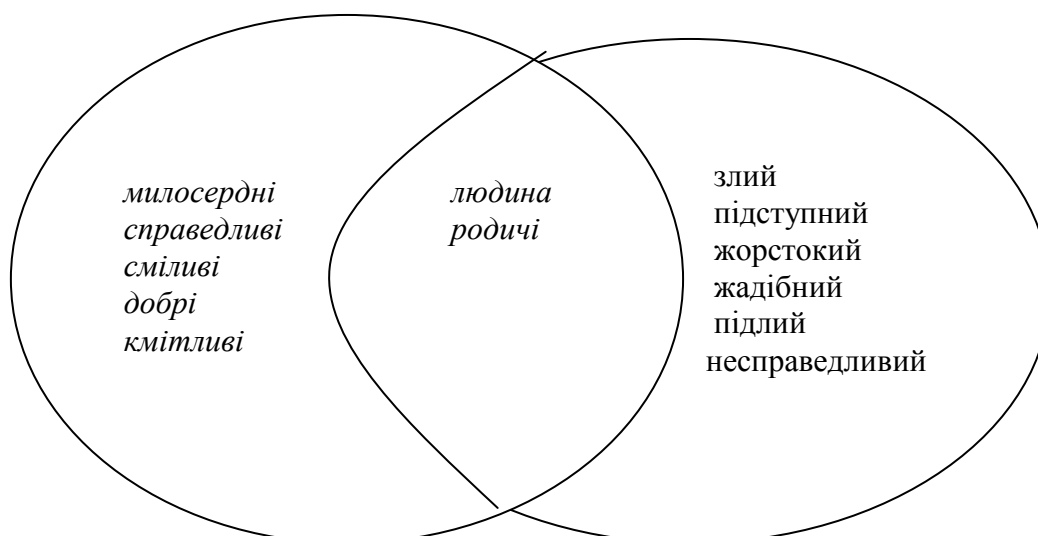
казка

Євген Гуцало «Лось»

хлопчики-підберезники

дядько Шпичак

Метод «Дискусійна сітка Алверманна»

Григорій Тютюнник «Дивак»

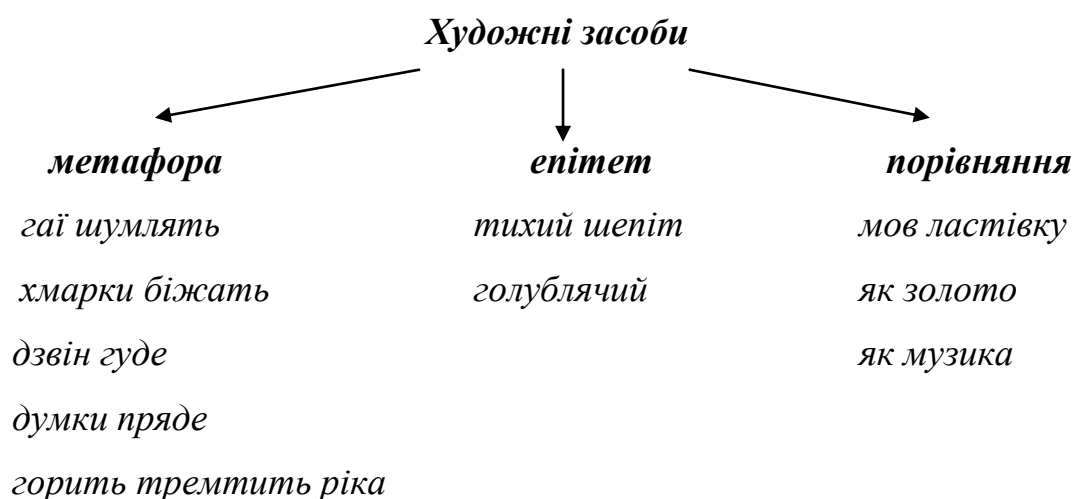
<i>Аргументи “ЗА”</i>	<i>Теза</i>	<i>Аргументи “ПРОТИ”</i>
	Чи вважаєте ви, що Олесеві краще серед природи?	

Олена Пчілка «Сосонка»

<i>Аргументи “ЗА”</i>	<i>Теза</i>	<i>Аргументи “ПРОТИ”</i>
	Чи зробила Сосонка висновок зі своєї пригоди?	

Метод «Групування»

Павло Тичина «Гаї шумлять»

Іван Нечуй-Левицький «Запорожці»

Характерні риси Карпа Летючого →	<i>позитивні</i>	сміливий, відважний запорізька вдача гордий дотримується народних звичаїв вправний лоцман
	<i>негативні</i>	самовпевнений не добре знає життя народу необережний, необачний

Метод «Порушена послідовність»

Анатолій Лотоцький «Михайло-семиліток»

<i>Записи на окремих картках</i>	<i>Правильно виконане завдання</i>
Михайлик у ворожому таборі, прощання з Києвом, бесіда з ворожбитами, рішення громади, виступ Лихослава, крилатий кінь, посли в книжому теремі, прохання Михайлика, Печеніги під Києвом.	Печеніги під Києвом, бесіда з ворожбитами, посли в книжому теремі, прохання Михайлика, виступ Лихослава, рішення громади, крилатий кінь, Михайлик у ворожому таборі, прощання з Києвом.

Іван Франко «Фарбований лис»

<i>Записи на окремих картках</i>	<i>Правильно виконане завдання</i>
Лис Микита – цар, лисячий спів, загибель Лиса, схованка в діжці, зустріч з Вовком, зустріч із псами, Вихваляння Лиса, Лис-чудовище, минув рік.	Вихваляння Лиса, зустріч із псами, схованка в діжці, Лис-чудовище, зустріч з Вовком, Лис Микита – цар, минув рік, лисячий спів, загибель Лиса.

Метод «Сенкан»

Олександр Олесь «Микита Кожум'яка»

Кожум'яка

Сміливий, дужий

Боротися, рятувати, перемагати

Микита – мужній рятівник князівни.

Герой

Тарас Григорович Шевченко

Шевченко

Відомий, талановитий

Писати, творити, малювати

Тарас Шевченко – герой України.

Кобзар

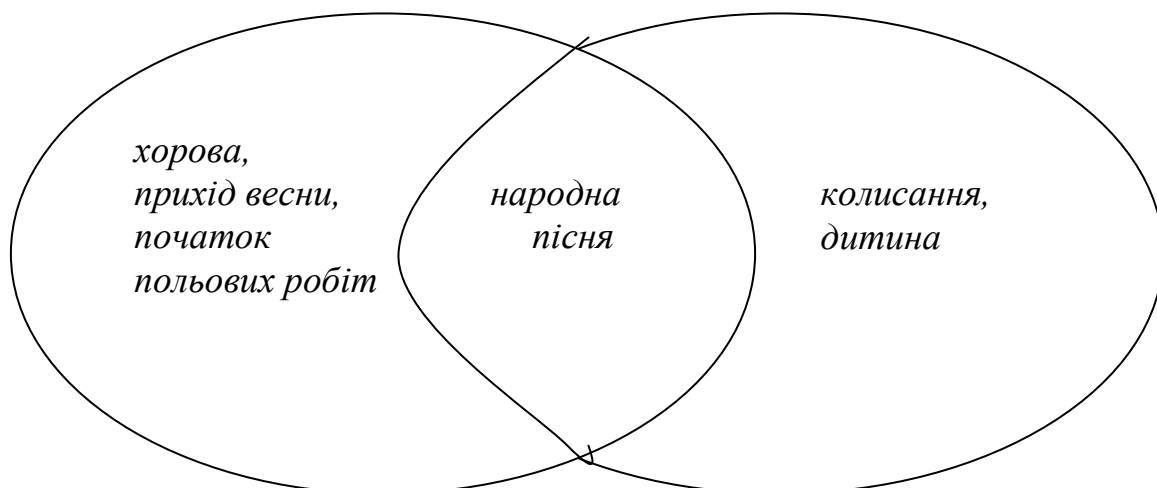
6 клас

Метод «Кола Вена»

Веснянки. Колискові пісні

веснянка

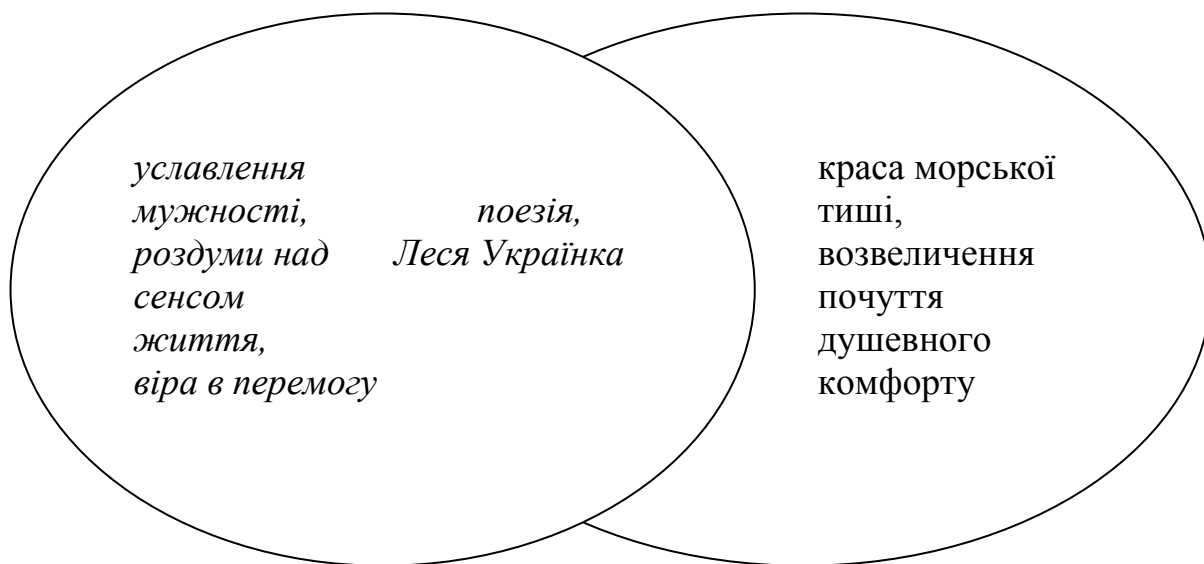
колискова пісня

Леся Українка «Мрії», «Тиша морська»

«Мрії»

«Тиша морська»

Метод «Дискусійна сітка Алверманна»

Спиридон Черкасенко «Маленький горбань»

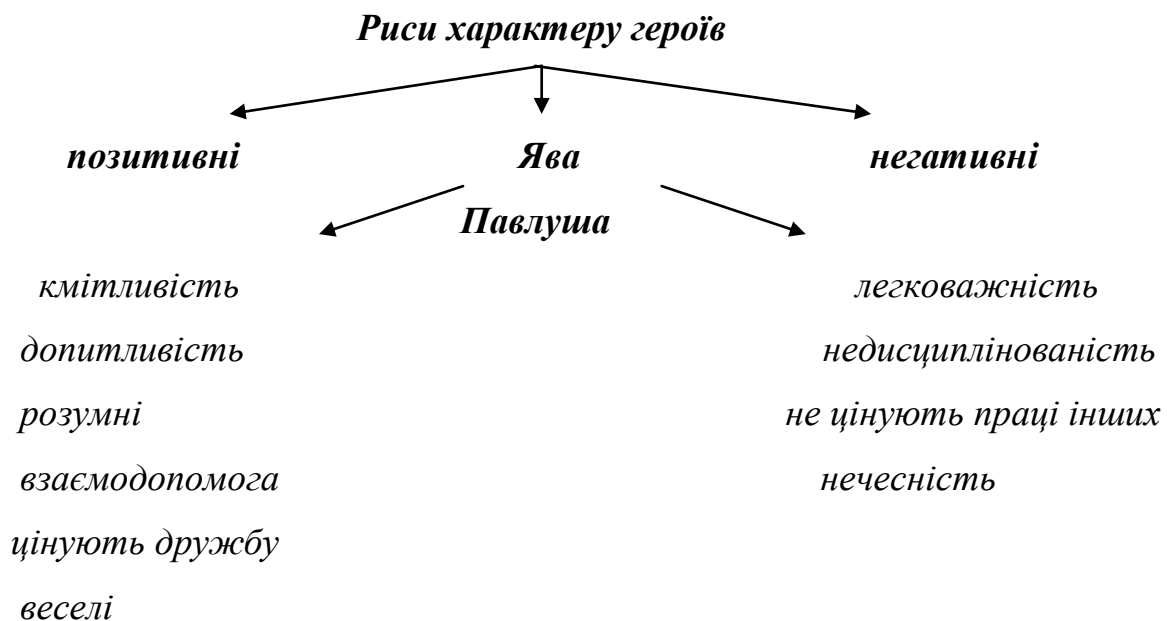
<i>Аргументи «ЗА»</i>	<i>Теза</i>	<i>Аргументи «ПРОТИ»</i>
	Чи можна вважати, що у дітей із твору С.Черкасенка щасливе дитинство?	

Віктор Близнець «Звук павутинки»

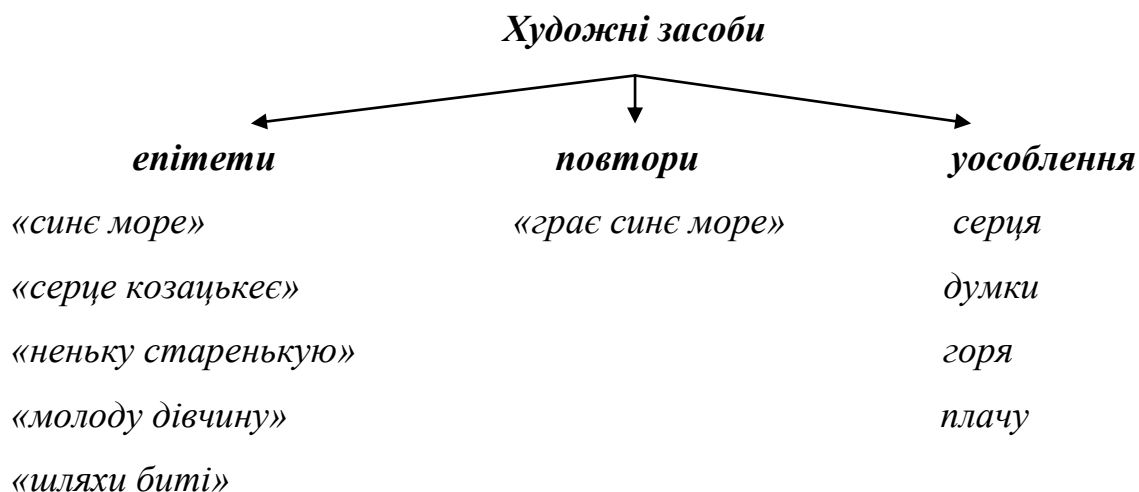
<i>Аргументи «ЗА»</i>	<i>Теза</i>	<i>Аргументи «ПРОТИ»</i>
	Чи можна Льоньку назвати фантастичним героєм?	

Метод «Гронування»

Всеволод Нестайко «Тореадори з Васюківки»

Тарас Шевченко «Думка»

Метод «Порушена послідовність»

Володимир Винниченко «Федько-халамидник»

<i>Записи на окремих картках</i>	<i>Правильно виконане завдання</i>
Федько на Толиній крижині; пускання змія; побіг гратися з чижиком; пускання корабликів по вулиці; знову з крижини на крижину; гарячі губи; рівно о восьмій годинні; величезна скеля льоду; хлопча вже на березі; бійка хлопчаків за змія; Федько стрибнув на лід.	Пускання змія; бійка хлопчаків за змія; пускання корабликів по вулиці; рівно о восьмій годинні; Федько стрибнув на лід; знову з крижини на крижину; хлопча вже на березі; величезна скеля льоду; Федько на Толиній крижині; гарячі губи; побіг гратися з чижиком.

Ярослав Стельмах «Митькозавр з Юрківки, або Химера лісового озера»

<i>Записи на окремих картках</i>	<i>Правильно виконане завдання</i>
Наукове припущення Митька, розповідь про озеро, таємниці озера варта біля озера, операція «Курка», Завдання на літо, відбитки лап, знайомство з Василем.	Завдання на літо, знайомство з Василем, розповідь про озеро, варта біля озера, відбитки лап, наукове припущення Митька, операція «Курка», таємниці озера.

Метод «Сенкан»

Стрілецька пісня «Ой у лузі червона калина»

Калина

Червона, стигла

Похилилася, зажурилася, розвеселилася

Калина – народний символ України.

Символ

Ігор Калинець «Веселка»

Веселка

Велика, кольорова

Виграє, моргає, радує

Веселка – сім яскравих кольорів.

Явище

Метод «Шести капелюхів мислення»

Віктор Близнець «Звук павутинки»

Питання: «Льонька допитливий і здібний хлопчик?»

Завдання для груп.

Група «Білий капелюх». Ознайомити з головним героєм від імені інших героїв твору.

Група «Жовтий капелюх». Охарактеризувати Льоньку.

Група «Чорний капелюх». Чим обділений Льонька? З чим це пов'язано?

Група «Зелений капелюх». Чи змінився б Льонька, оселившись у великому місті?

Група «Червоний капелюх». Які враження виникли у вас під час першого знайомства з Льонькою?

Група «Синій капелюх». Розкрийте значення образу головного героя.

7 клас

Метод «Шести капелюхів мислення»

Євген Гуцало «Сім'я дикої качки»

Питання: «У чому полягав моральний вибір Юрка і Тосі?»

Завдання для груп.

Група «Білий капелюх». Представити Юрка і Тосю від першої особи.

Група «Жовтий капелюх». Позитивні сторони вчинків Тосі та Юрка.

Група «Чорний капелюх». Проблеми у стосунках героїв твору.

Група «Зелений капелюх». Що трапилося з каченятами після того, як Тося випустила їх на волю?

Група «Червоний капелюх». Як ви ставитесь до персонажів твору?

Група «Синій капелюх». Зробити висновок.

Метод «Сенкан»

Ліна Костенко «Крила»

Крила

Мужні, великі

Літати, махати, варіювати

Крила – засіб літання птахів.

Сила

Андрій Малишко «Пісня про рушник»

Рушник

Вишитий, материнський

Стелити, вишивати, любити

Рушник – вічний образ матері.

Метод «Запитання Блума»

Г.Тютюнника «Климко»

Буквальні запитання:

- Як ішов Климко, як харчувався, де ночував?
- Який товар на базарі був найдефіцитніший?

Запитання на переформулювання:

- Чи вважаєте ви, що Климкові необхідно іти по сіль, ще й самому?
- Чи вважаєте ви, що Григорій Тютюнник просто описав своє життя?

Запитання на витлумачення:

- Чому Наталя Миколаївна стала жити у ваговій із Климком?

Запитання до змісту твору:

- Яка роль спогадів Климка у композиції твору, для розкриття ідеї твору?
- Що змінилося б у повісті «Климко», якби головний герой не пішов би по сіль?

Запитання до героя:

- Визначте риси характеру Климка. Що змінилося б у його житті, коли б він не мав цих рис?

Запитання до автора:

- Яку мету ставив автор, пишучи цей твір?
- Чи був у творі момент, коли ви думали й відчували не так, як автор?

Іван Франко «Захар Беркут»

Буквальні запитання:

- Який сон приснився Захарові Беркутові?
- Як зреагував старий ватажок на звістку про напад монголів?

Запитання на переформулювання:

- Чи вважаєш ти, що Захар Беркут повів себе в небезпечній ситуації як мудрий керівник, патріот свого краю?

Запитання на витлумачення:

- Чого прагнув у житті Тугар Вовк? Змінюється він протягом твору чи ні?
- Чому монголам не вдалося перемогти тухольців?
- Яка роль образу Мирославни у творі?

Запитання до змісту твору:

- Що змінилося б у повісті, якби на місці Мирослави був побратим Максима?

Запитання до героя:

- Визначте риси характеру Захара Беркута. Що змінилося б у його житті, коли б він не мав якихось із них?

Запитання до автора:

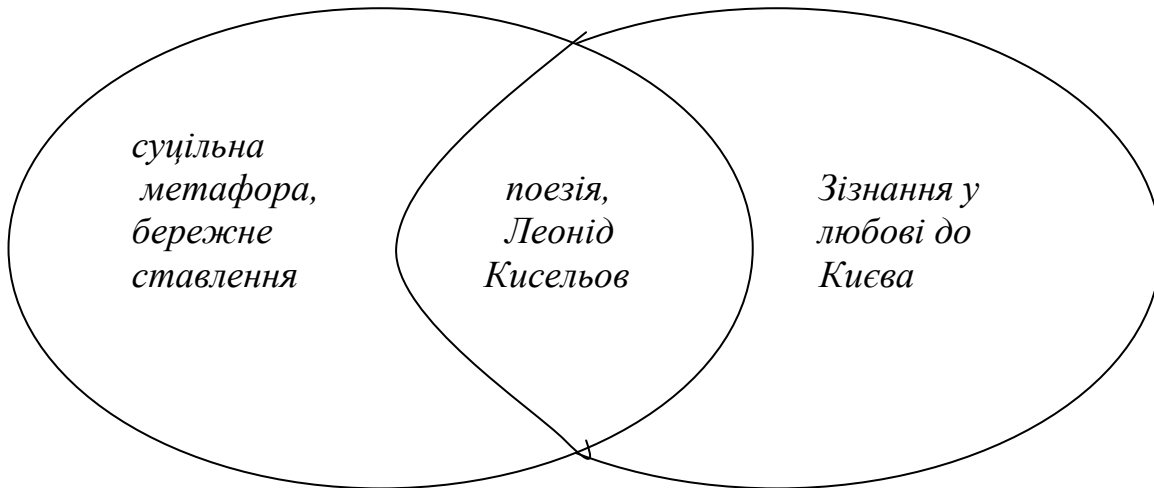
- Яку мету ставив автор, пишучи цей твір?
- Чи був у творі момент, коли ви думали й відчували не так, як автор?

Метод «Кола Вена»

Леонід Кисельов «Земля така гаряча», «Додому»

«Земля така гаряча»

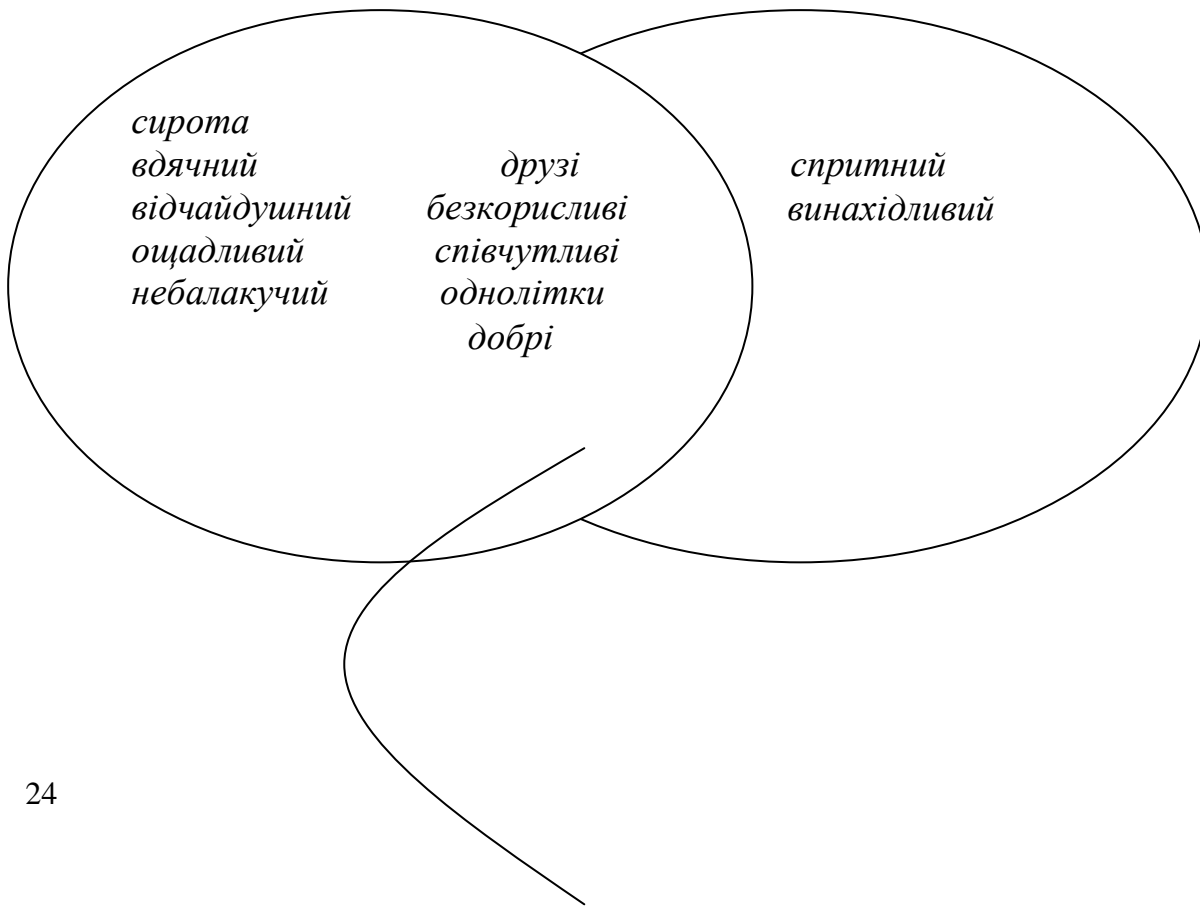
«Додому»

Григір Тютюнник «Климко»

Климко

Зульфат

Метод «Дискусійна сітка Алверманна»

Михайло Стельмах «Гуси-лебеді летять»

<i>Аргументи “ЗА”</i>	<i>Теза</i>	<i>Аргументи “ПРОТИ”</i>
	Чи вважаєте ви твір М.Стельмаха «Гуси-лебеді летять» автобіографічним?	

Олекса Стороженко «Скарб»

<i>Аргументи “ЗА”</i>	<i>Теза</i>	<i>Аргументи “ПРОТИ”</i>
	Чи вважаєте ви Павлуся щасливим?	

Метод «Порушена послідовність»

Андрій Чайковський «За сестрою»

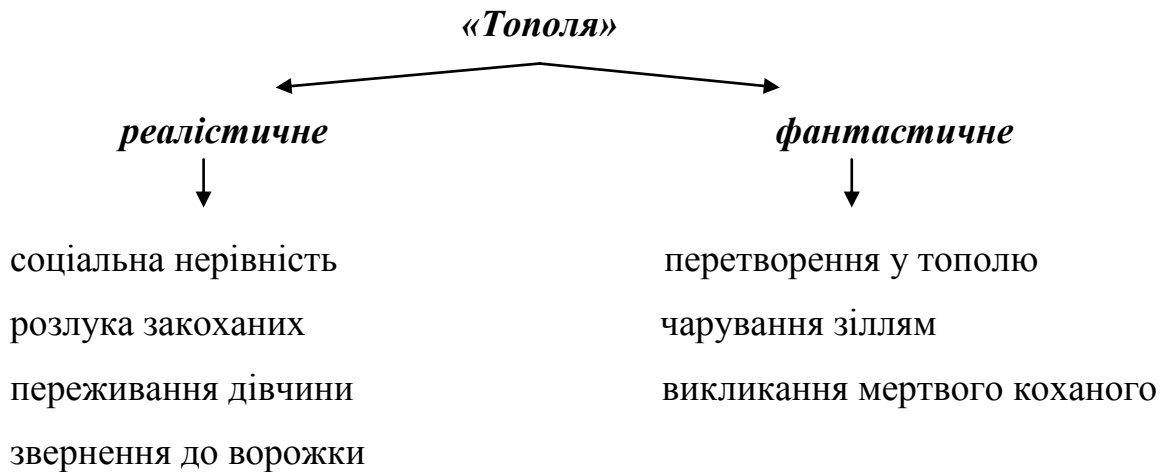
<i>Записи на окремих картках</i>	<i>Правильно виконане завдання</i>
Звільнення Остапа Швидкого; подарована воля; Павлуся обминула кара; здійснення Павлусевого прокльону; втеча невільника Павлуся; зустріч Павлуся з Непорадним; дзвін на тривогу; зустріч з сестрою; битва козаків з татарами.	Дзвін на тривогу; зустріч Павлуся з Непорадним; битва козаків з татарами; здійснення Павлусевого прокльону; втеча невільника Павлуся; Павлуся обминула кара; подарована воля; зустріч з сестрою; звільнення Остапа Швидкого.

Борис Харчук «Планетник»

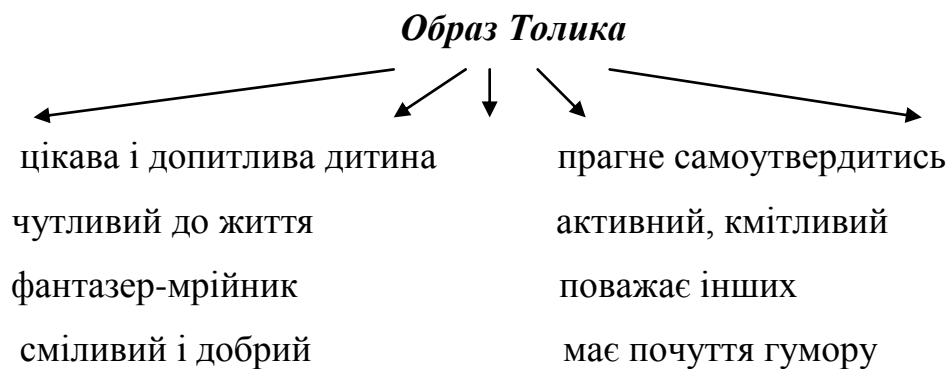
<i>Записи на окремих картках</i>	<i>Правильно виконане завдання</i>
Зламана ніжка нарциса; нарцисовий кущик лив тиждень дощ; зруйновані поля; порада дідо Капуша; дзвонять дзвони; дві свічки; Перша зустріч з Оленою Були гою; зустріч з дідом	Перша зустріч з Оленою Були гою; нарцисовий кущик; зламана ніжка нарциса; зустріч з дідом Капушем; зруйновані поля; порада дідо Капуша; лив тиждень дощ; дві свічки; куля в

Метод «Гронування»

Тарас Шевченко «Тополя»

Анатолій Дімаров «Блакитна дитина»

8 клас

Метод «Шести капелюхів мислення»

Осип Назарук «Роксоляна»

Питання: «Чи можна вважати Роксолянку патріоткою рідного краю, захисницею України?»

Завдання для груп.

Група «Білий капелюх». Представити Роксолянку від імені другорядних героїв твору.

Група «Жовтий капелюх». Підготувати повідомлення «Роксоляна – історична постать».

Група «Чорний капелюх». Дослідити чому вчинки Роксолянки не завжди відповідають законам Божим і людським.

Група «Зелений капелюх». Внести пропозиції щодо зміни поведінки та вчинків Роксолянки.

Група «Червоний капелюх». Ваше ставлення до головної героїні твору.

Група «Синій капелюх». Зробити підсумок.

Володимир Дрозд «Ірій»

Дослідити питання: «Неповторний світ життя Михайла Решета»

Завдання для груп.

Група «Білий капелюх». Познайомити з Михайлом Решетом.

Група «Жовтий капелюх». Дослідити моральні цінності Михайла.

Група «Чорний капелюх». Які риси характеру Решета ви засуджуєте?

Група «Зелений капелюх». Яким я уявляю Михайла Решета?

Група «Червоний капелюх». Як ви ставитесь до головного героя твору?

Група «Синій капелюх». Що є основним в житті Михайла?

Метод «Запитання Блума»

«Слово про похід Ігорів»

Буквальні питання:

- Як до Ігоря ставиться його військова дружина?
- Як зреагував Ігор на складну ситуацію, в якій опинився його брат Всеволод?
- Як тримається герой у полоні?
- Як сприйнялася поразка русичів на Батьківщині?

Питання на переформулювання:

- Чи вважаєш ти звернення князя Святослава до двох синів Ігоря і Всеволода «золотими словами»?
- Чи вважаєш ти, що невдалий похід Ігоря пояснюється не стільки його особистими якостями, скільки історичними подіями?
- Для чого, на ваш погляд. В поемі використані символічно-міфологічні образи?

Питання на витлумачення:

- Чому князь намагається не звертати увагу на застереження природи?
- В чому полягає мета походу Ігоря і його дружини?
- Яким чином минуле нашого краю, що зображене у «Слові...», є актуальним для сьогодення?

Питання до змісту твору:

- Як за допомогою природи передані лихі часи, страждання. Горе русичів?
- Який територіальний простір охоплено у творі? Про що це свідчить?

- Як розуміння природи героями поеми впливає на їх поведінку, вчинки?

Питання до героя:

- У чому полягає художня цінність образу Ярославни?
- Як би склалася подальша доля Ярославни у разі смерті Ігоря?
- Яким чином виявляється благородство Ігоря під час бою?

Питання до автора:

- З якою промовою звертається автор до читача?
- Які б частини у творі ви б виділили?
- Яку основну думку твору ставить автор?

Іван Карпенко-Карий «Сто тисяч»

Буквальні питання:

- Хто головний герой, а хто – другорядні?
- Хто такий Копач?
- Як заробив Калитка гроші на придбання землі?
- Що запросив Калитка за позичені гроші?

Питання на переформулювання:

- Хто, на ваш погляд, є хитрішим, підступнішим: Копач чи Герасим? У чому це простежується?
- Як, на ваш погляд, Калитка та його син розуміють почуття кохання? Чим викликана така розбіжність у думках?
- Що єднає Герасима, Бонавентуру, Савку?

Питання на витлумачення:

- З якою метою Калитка, вирушаючи до казначейства, хоче взяти із собою Савку?
- Чому у Герасима Калитки під час зустрічі з Невідомим «...аж мороз поза шкурою пішов»?
- Що для Герасима є найважливіше у житті?

Питання до змісту твору:

- Як ви розумієте зміст назви «Сто тисяч»?
- Що змінилося у творі, якби Калитка дійсно купив фальшиві гроші?
- Що єднає і протиставляє всіх панів у творі?

Питання до героя:

- Чи змінюється Герасим протягом твору?
- У чому була самовпевненість Герасима, коли він отримав гроші від Невідомого? Яким чином вони вплинули на поведінку багатого селянина?
- Бажання Калитки повіситись – це його слабкість чи рішучість?

Питання до автора:

- Що і як висміює митець у п'єсі?
- Чи в усьому ви погоджуєтесь з авторськими оцінками?
- Як автор досягає поставленої мети?

Метод «Порушена послідовність»

Михайло Коцюбинський «Дорогою ціною»

<i>Записи на окремих картках</i>	<i>Правильно виконане завдання</i>
Горіння плавнів, циганський виселок, переправа через Дунай, обтинання волосся, Соломія у льодяній воді, порятунок Соломії, спів на воді, втеча Остапа Мандрика із села, розповідь діда, поранення Остапа.	Втеча Остапа Мандрика із села, обтинання волосся, порятунок Соломії, переправа через Дунай, поранення Остапа, горіння плавнів, циганський виселок, спів на воді, Соломія у льодяній воді, розповідь діда.

Володимир Дрозд «Білий кінь Шептало»

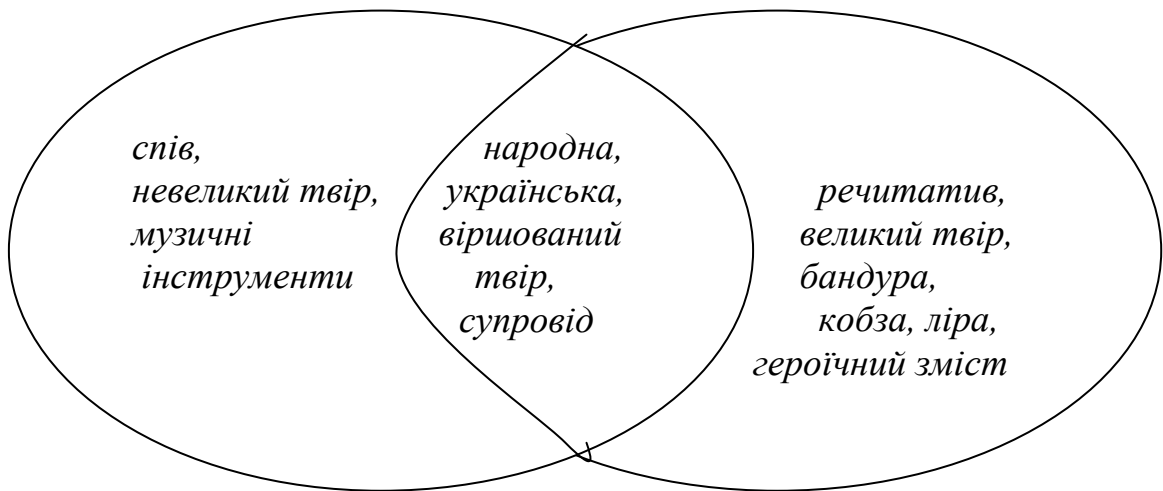
<i>Записи на окремих картках</i>	<i>Правильно виконане завдання</i>
блискавка, рішення Степана, дощ, побиття Шептала, зміна кольору, у болоті, повернення до конюшні, втеча Шептала, суботній вечір, в голубій	Суботній вечір, рішення Степана, побиття Шептала, втеча Шептала, в голубій сині, блискавка, дощ, зміна кольору, у болоті, повернення до

Метод «Кола Вена»

Українські народні пісні і думи

українська народна пісня

українська народна дума

Леся Українка «Давня казка»

лицар Бертольд

поет

Метод «Дискусійна сітка Алверманна»

«Маруся Богуславка»

<i>Аргументи “ЗА”</i>	<i>Теза</i>	<i>Аргументи “ПРОТИ”</i>
	Чи можна вважати Марусю Богуславку зрадницею?	

Іван Карпенко-Карий «Сто тисяч»

<i>Аргументи “ЗА”</i>	<i>Теза</i>	<i>Аргументи “ПРОТИ”</i>
	Чи вважаєте ви, що гроші – одвічна проблема суспільства?	

Метод «Сенкан»

Володимир Сосюра «Любіть Україну»

Україна

Єдина, красива

Любити, гордитися, жити

Україна – незалежна і вільна держава.

Батьківщина

Володимир Самійленко «Патріот»

Патріот

Закоханий, сміливий

Любити, поважати, звеличувати

Той, хто любить Батьківщину.

Метод «Гронування»

Іван Карпенко-Карий «Сто тисяч»

<i>Дійові особи</i>	Герасим	<i>скупий, жадібний</i>
	Параска	<i>працьовита, розумна</i>
	Роман	<i>чесний, вірний</i>
	Бонавентура	<i>щедрий, жартівник</i>
	Савка	<i>бідний, мріє про гроші</i>
	Мотря	<i>працьовита, справна</i>
	Пузир	<i>невихований, багатий</i>

Леся Українка «Давня весна»

<i>Весна</i>	<i>«... весела, щедра, мила...»</i>
	<i>«Промінням грала...»</i>
	<i>«...сипала квітки...»</i>
	<i>«Дарунки всім несе вона, ясна»</i>
	<i>«... радісна весна...»</i>
	<i>«Весни такої не було й не буде»</i>
	<i>«... за вікном цвіла»</i>

9 клас

Метод «Шести капелюхів мислення»

Іван Багряний «Тигролови»

Питання: «Григорій Многогрішний – сильний тип української людини»

Завдання для груп.

Група «Білий капелюх». Познайомити з головним героєм твору.

Група «Жовтий капелюх». Позитивні якості, вчинки Григорія Многогрішного.

Група «Чорний капелюх». Чи можна назвати життя Многогрішного гуманним і правильним? Чому?

Група «Зелений капелюх». Внесіть зміни у життя Григорія: «Мені хотілося, щоб ...»

Група «Червоний капелюх». Які почуття та емоції викликає у вас образ головного персонажа твору?

Група «Синій капелюх». Підсумуйте досягнуте.

Пантелеймон Куліш «Чорна рада»

Питання: «Протистояння сил державотворення й руйнівництва»

Завдання для груп.

Група «Білий капелюх». Скласти сюжетний ланцюжок роману «Чорна рада».

Група «Жовтий капелюх». Представлення Сомка і Брюховецького.

Група «Чорний капелюх». Стосунки героїв у боротьбі за владу.

Група «Зелений капелюх». Що б ви змінили у творі?

Група «Червоний капелюх». Що вас найбільше вразило? Чому?»

Група «Синій капелюх». «Роман «Чорна рада» для мене ...»

Метод «Запитання Блума»

Григорій Квітка-Основ'яненко «Конотопська відьма»

Буквальні питання:

- Як Микита Забрьоха одержав свій чин сотника?
- Хто така хорунжів на Олена?
- Що вплинуло на вибір сотником нареченої?

Питання на переформулювання:

- Чи вважаєте ви, що Пістряк добра і справедлива людина?
- Чи вважаєте ви Зубиху чаклункою?

Питання на витлумачення:

- Що в повісті смішне, а що сумне?
- Що є реальним, а що фантастичним у повісті?

Питання до змісту твору:

- Які особливості композиції твору ви помітили?
- Чи задоволені ви розв'язкою повісті «Конотопська відьма»?

Питання до героя:

- Чи змінюється Забрьоха протягом твору? Чому?
- Які риси характеру Забрьохи вам сподобались?
- Які риси характеру Пістряка вам не сподобались?

Питання до автора:

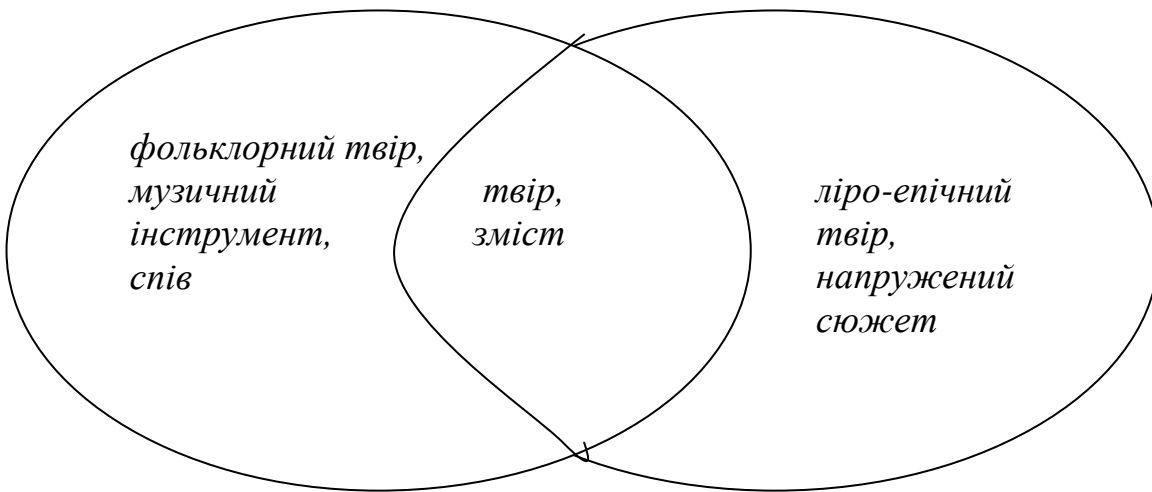
- Кого і що висміює автор, за допомогою яких засобів?
- Які суспільні й людські вади розкрив Квітка-Основ'яненко?

Метод «Кола Вена»

Усна народна творчість

пісня

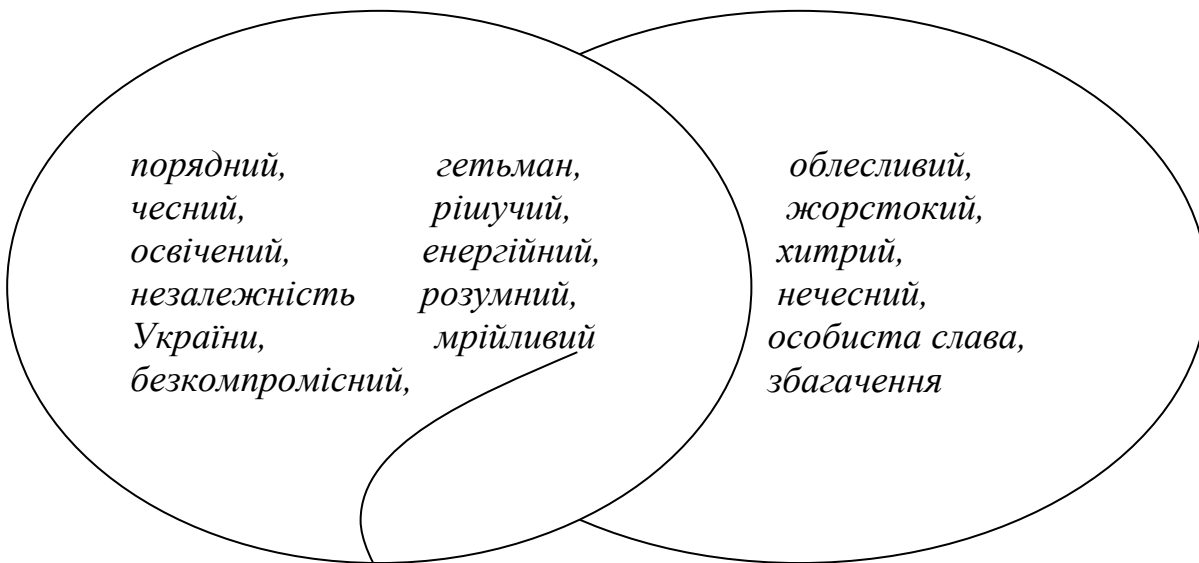
балада

Пантелеймон Куліш «Чорна рада»

Яким Сомко

Іван Брюховецький

Метод «Дискусійна сітка Алверманна»

Іван Котляревський «Наталка Полтавка»

<i>Аргументи “ЗА”</i>	<i>Теза</i>	<i>Аргументи “ПРОТИ”</i>
	Чи може образ Наталки слугувати ідеалом для сучасної молоді?	

Іван Багряний «Тигролови»

<i>Аргументи “ЗА”</i>	<i>Теза</i>	<i>Аргументи “ПРОТИ”</i>
	Чи правильно вчинив Григорій Многогрішний зі слідчим і його супутником?	

Метод «Сенкан»

Марко Вовчок «Максим Гримач»

Гримач

Веселий, жартівливий

Ходить, рятує, викорчовує

Максим Гримач – головний персонаж.

Батько

Іван Липа «Мати»

Мати

Рідна, кохана

Любити, поважати, цінувати

Мати – найрідніша людина у світі.

Єдина

Метод «Порушена послідовність»

Тарас Шевченко «Катерина»

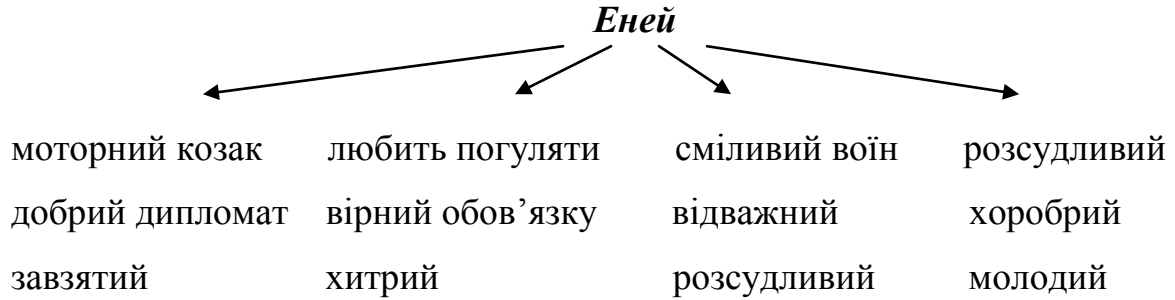
<i>Записи на окремих картках</i>	<i>Правильно виконане завдання</i>
«Біга Катря боса лісом», «Обіцявся вернутися», «Одячила!..», «Мале дитя коло його на сонці куняє», «А він коня поганяє, нібито й не бачить...», «Свище полем завірюха; іде Катерина...», «Не слухала Катерина ні батька, ні неньки», «Пізнав батько свого сина; та не хоче взяти», «В руці ціпок, а на другій – заснула дитина», «Найшла, що шукала».	«Не слухала Катерина ні батька, ні неньки», «Обіцявся вернутися», «Одячила!..», «В руці ціпок, а на другій – заснула дитина», «Свище полем завірюха; іде Катерина...», «А він коня поганяє, нібито й не бачить...», «Біга Катря боса лісом», «Найшла, що шукала», «Мале дитя коло його на сонці куняє», «Пізнав батько свого сина; та не хоче взяти».

Тарас Шевченко «Наймичка»

<i>Записи на окремих картках</i>	<i>Правильно виконане завдання</i>
«Перед самим перелазом дитина сповита», «А мати вже спала», «Вона чує з тієї хати, як дитина дише», «Вернулися люди з рушниками», «Занедужала небога», «Долю виплачу сльозами і пошлю до тебе», «Та все чужі. Де ж наймичка?», «Та ввечері й охрестили, і Марком назвали», «Як тополя, похилилась молодича молода», «В дорозі ще й досі», «Швидше веди в хату».	«Як тополя, похилилась молодича молода», «Долю виплачу сльозами і пошлю до тебе», «Перед самим перелазом дитина сповита», «Та ввечері й охрестили, і Марком назвали», «Вона чує з тієї хати, як дитина дише», «Вернулися люди з рушниками», «Та все чужі. Де ж наймичка?», «В дорозі ще й досі», «Занедужала небога», «Швидше веди в хату», «А мати вже спала».

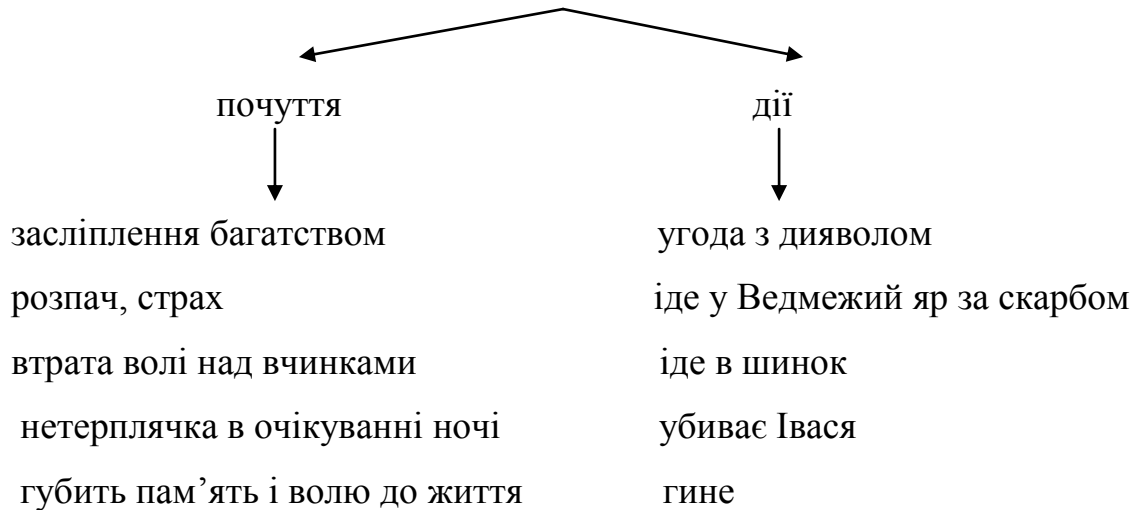
Метод «Гронування»

Іван Котляревський «Енеїда»

Микола Гоголь «Вечір проти Івана Купала»

Історія гріхопадіння Петра та розплати за це

Українська мова

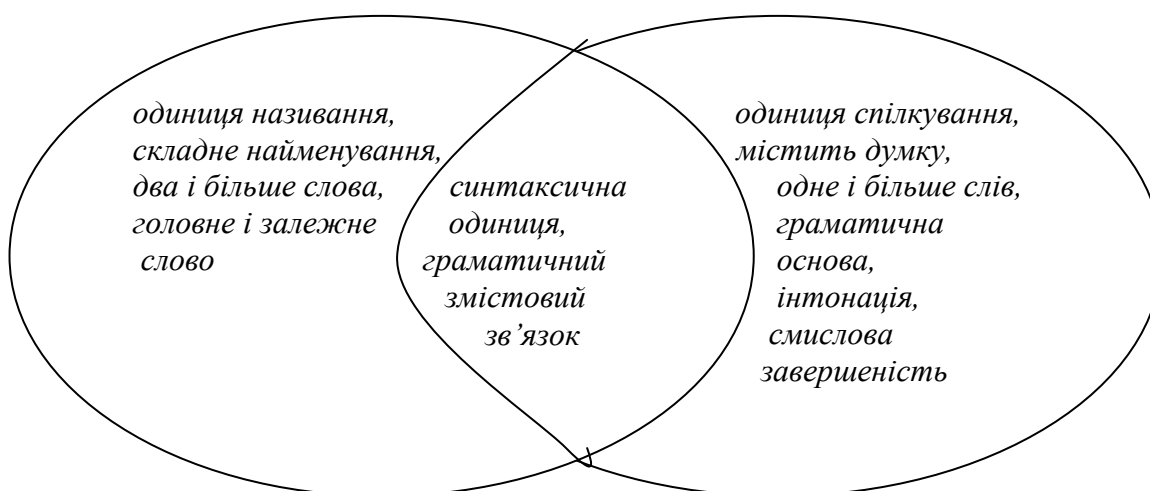
5 клас

Метод «Кола Вена»

Речення

словосполучення

речення

Вставні слова

звертання

вставне слово

Метод «Кубування»

Вимова і написання слів із подовженими м'якими приголосними

1. Які є типи подвоєння?
2. Коли подвоюються приголосні?
3. У яких дієсловах подовжується приголосний?
4. У яких частинах мови трапляється подвоєння букв для позначення подовжених м'яких приголосних?
5. Чому в одній парі слів м'які приголосні подовжені, а в інших – ні? (Поділля – подільський)
6. Вставити пропущені букви і закреслити «зайве». (Бездоріж..я, безробіт..я, безглузд..я, безвод..я).

Найпоширеніші випадки чергування голосних звуків

1. Що таке чергування?
2. Які види чергувань ви знаєте?
3. Розкажіть про чергування голосних звуків у коренях слів.
4. виправити помилки: *чоботи – чобот, ніч – нічі, віл – вілом, рід – рідү.*
5. Дібрати слова із чергуванням голосних у коренях слів: *шостий, вечеря, летіти.*
6. скласти речення зі словами: *нога – ніжка.*

Метод «Сенкан»

Текст, його ознаки

Текст

Цікавий, художній

Читати, переказувати, розуміти

Текст – група об'єднаних речень.

Зміст

Склад

Склад

Наголошений, відкритий

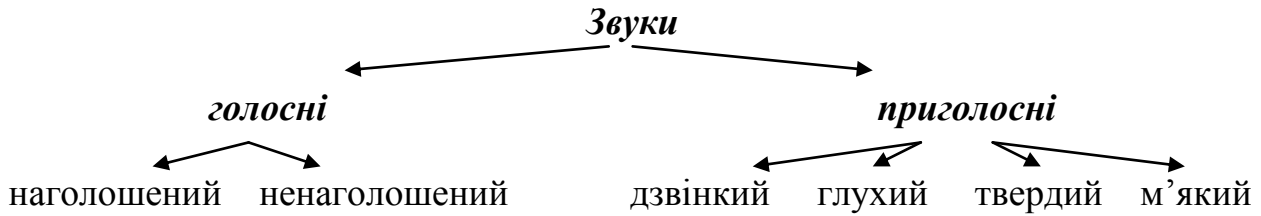
Вимовити, читати, переносити

Склад – це частина слова.

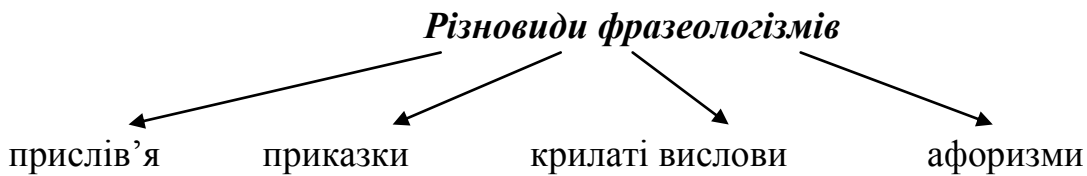
Буквосполучення

Метод «Гронування»

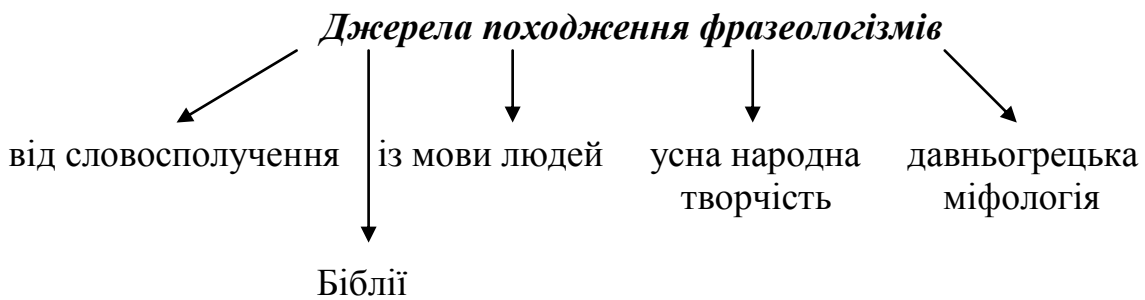
Звуки мови і звуки мовлення

Різновиди фразеологізмів

Джерела української фразеології

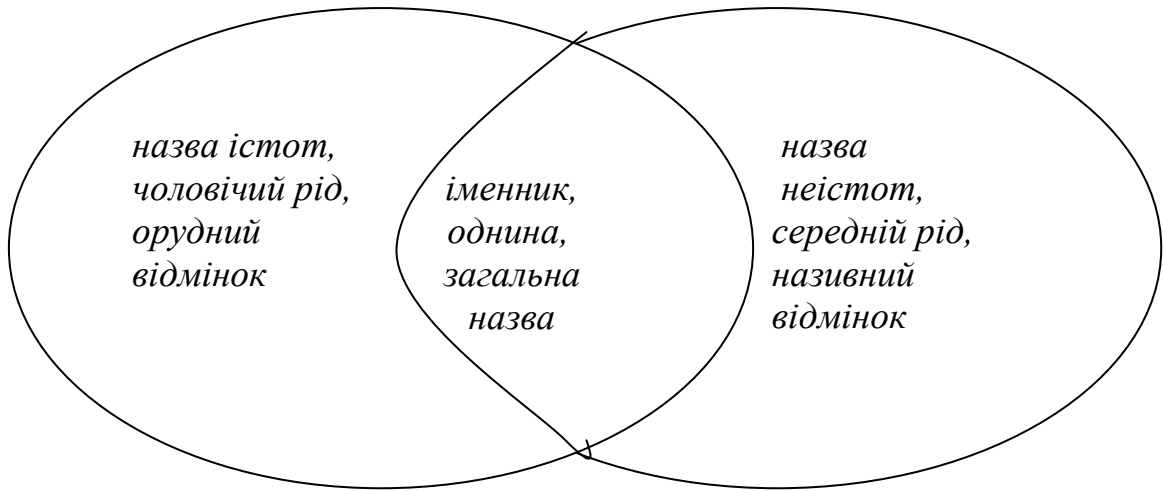
6 клас

Метод «Кола Вена»

Іменник

дідусем

обличчя

Прикметник

радісна звістка

залізні деталі

Метод «Кубування»

Творення числівників

1. Навести приклади простих числівників, різних за значенням.
2. Які числівники за значенням належать до складних? Навести приклади.
3. Які особливості творення мають складені числівники?
4. Навести приклади складених числівників, різних за будовою.
5. До якого розряду за будовою належать числівники *півтора* та *три шостих*? Поясніть.
6. До якого розряду за будовою належать збірні числівники *семеро*, *тринадцятеро*, *обидва*?

Присвійні, вказівні й означальні займенники

1. Які займенники називаються присвійними? Які – вказівними? Які – означальними? Навести приклади.
2. Як змінюються присвійні, вказівні, означальні займенники? Навести приклад.
3. Яким членом речення виступають присвійні, вказівні, означальні займенники? Навести приклад.
4. Як відрізнити особові займенники *його*, *її* від присвійних?
5. За яких умов в особових займенниках з'являється приставний *н*? Навести приклад.
6. У якому відмінку присвійні, вказівні, означальні займенники мають паралельні форми? Навести приклади.

Метод «Сенкан»

Числівник

Числівник

Кількісний, порядковий

Позначає, відповідає, змінюється

Числівник – самостійна частина мови.

Слово

Словотвір

Словник

Словотвірний, великий

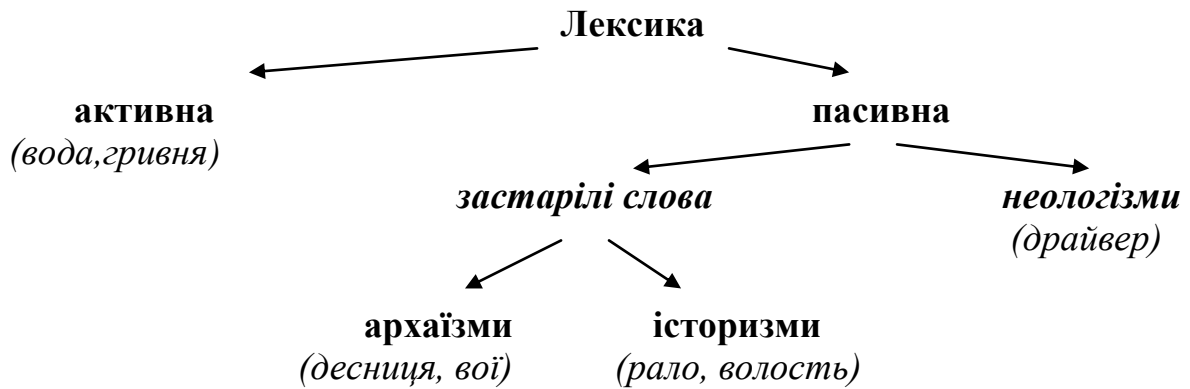
Пояснити, прочитати, знайти

Словотвірний словник – джерело знань.

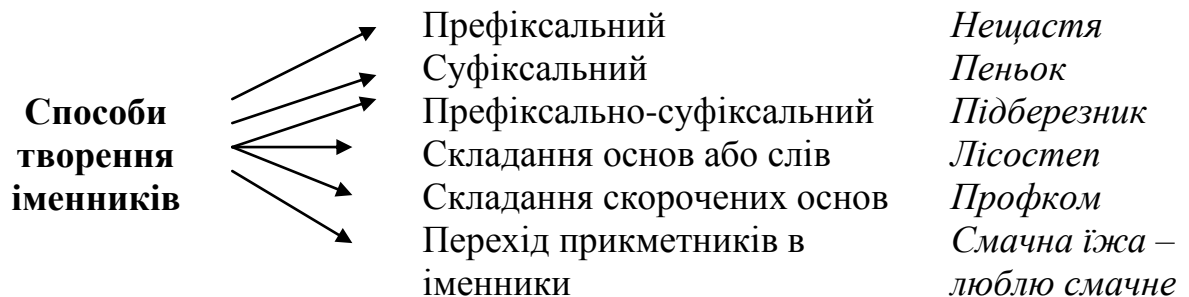
Книга

Метод «Групування»

Активна і пасивна лексика

Творення іменників

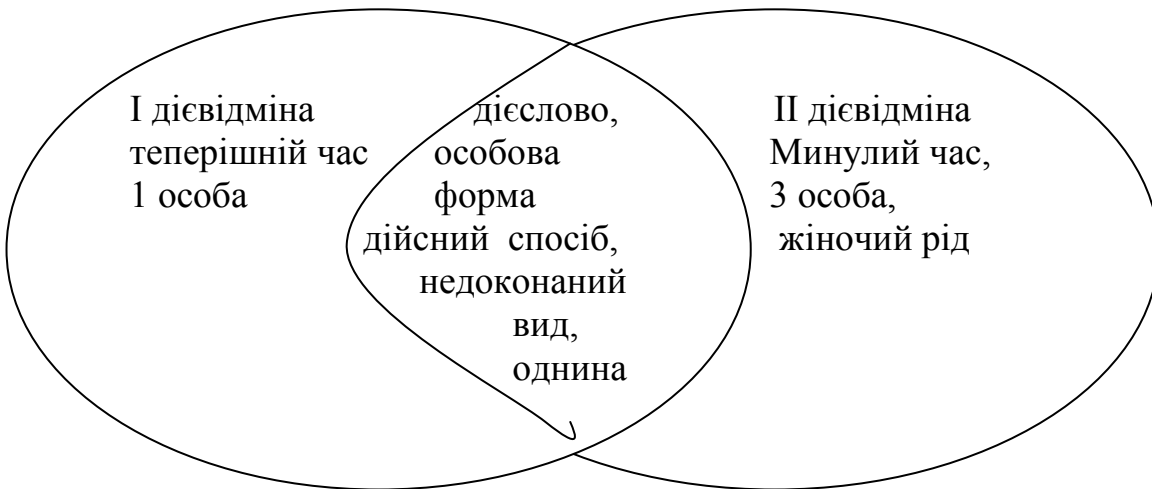

Метод «Кола Вена»

Дієслово

поважаю

бачила

Прислівник

ліворуч

швидко

Метод «Кубування»

Не з дієприкметниками

1. Сформулюйте правила написання *не* з дієприкметниками разом. Наведіть приклади.
2. Сформулюйте правила написання *не* з дієприкметниками окремо. Наведіть приклади.
3. Поясніть правопис слів, ужитих з *не*.
Хата досі не метена. Не скошена, а витоптана трава. Хата не замкнена.
4. Знайдіть зайве слово. Поясніть чому?
Сльозами не / омиті; не / проданий, а подарований; не / добудований;
поле не / зоране.
5. Зробити синтаксичний розбір речення. Пояснити написання дієприкметника.
Незірвані яблука червоніли на голому гіллі.
6. Скласти речення з поданими граматичними основами.
Степ не зораний, трава не скошена.

Повторення та узагальнення теми «Дієприкметник»

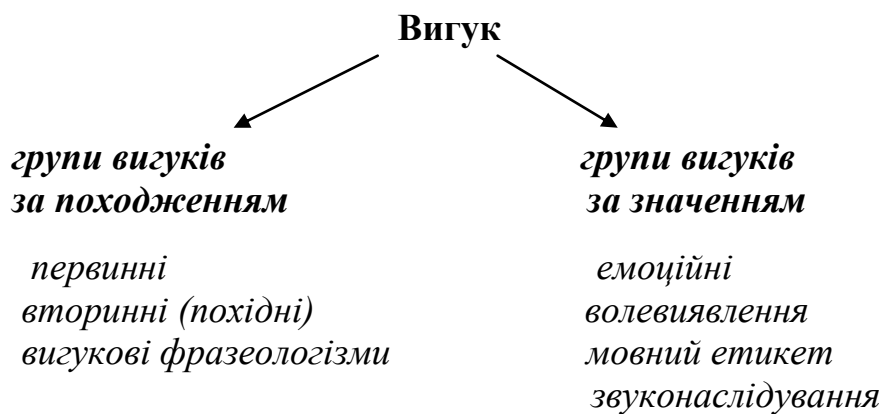
1. Складіть і запишіть речення з дієприкметниковим зворотом після означуваного слова.
2. Виконайте розбір дієприкметника як особливої форми дієслова.
Встаю вже пізно, біжу неодягнений до вікна.
3. Складіть речення, увівши до нього дієприкметник, що пишеться з не разом.
4. Відредагуйте речення.
Павло підняв монету, лежачу на підлозі.
5. Утворіть пасивні дієприкметники і безособові дієслівні форми.
Закрити, визнати, спекти, вишити, відправити.
6. Скласти речення таким чином, щоб слова минуле і поранені були б в одному випадку дієприкметниками, а в іншому – прикметниками або іменниками.

Метод «Гронування»

Сполучник як частина мови

Розряди сполучників	за роллю в мові	сурядні підрядні	і, а бо, що
	за будовою	прості складні складені	та, що щоб, зате тому що
	за походженням	непохідні похідні	а, бо зате
	за способом уживання в реченні	одиничні повторювані парні	а, і, та чи-чи не тільки..., а й

Вигук як особлива частина мови

Метод «Сенкан»

Дієслово

Час

Теперішній, майбутній

Називати, відповідати, змінюватись

Час – морфологічна ознака дієслова.

Ознака

Прийменник як службова частина мови

Прийменник

Похідний, складний

Пов'язувати, показувати, вказувати

Прийменник – засіб зв'язку в словосполученні.

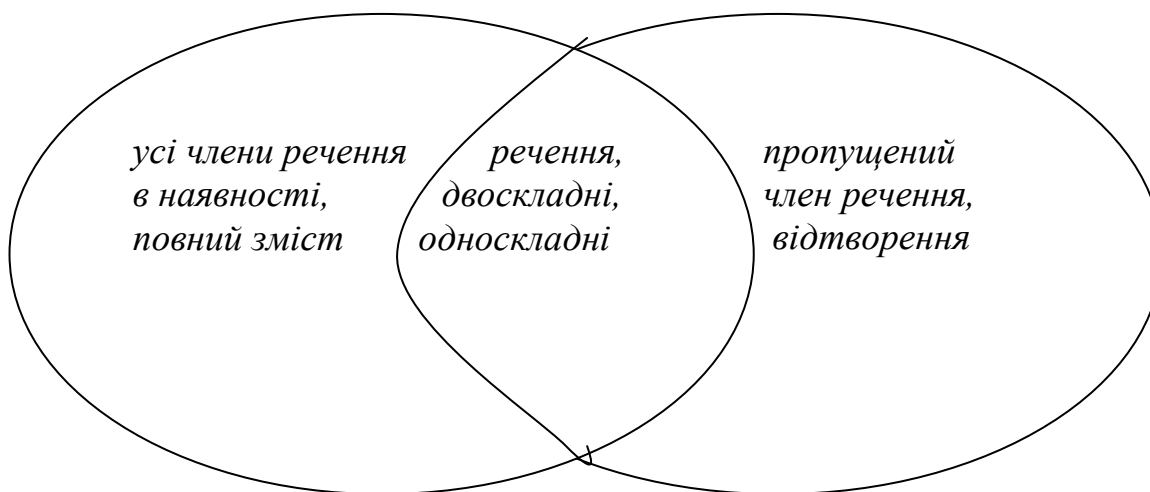
Слово

Метод «Кола Вена»

Повні і неповні речення

повні речення

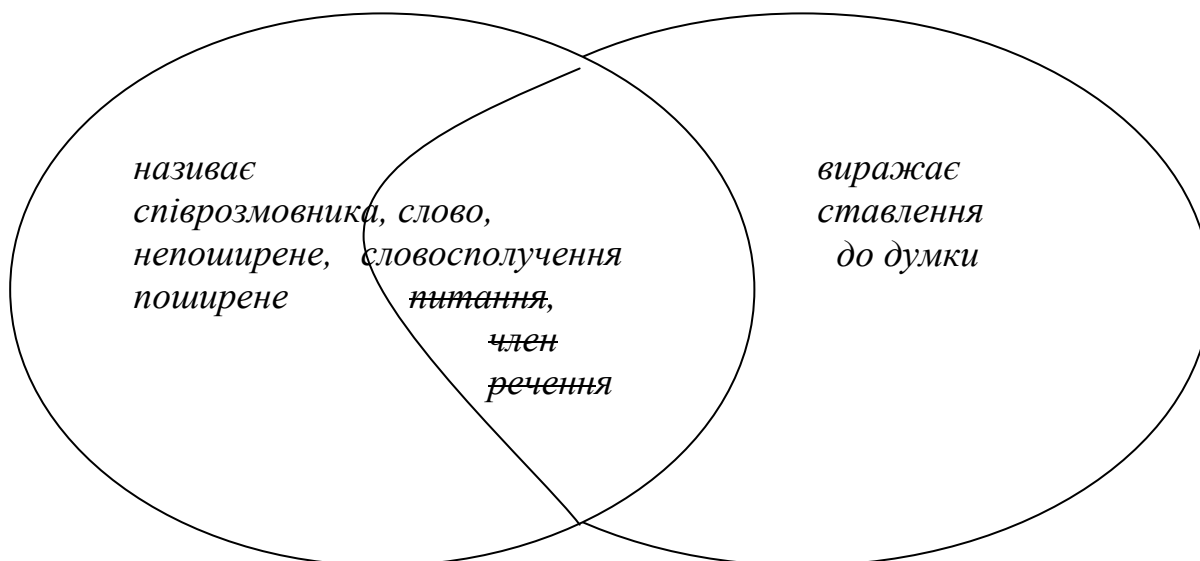
неповні речення

Речення зі звертаннями, вставними словами

звертання

вставне слово

Метод «Кубування»

Додаток як другорядний член речення

1. Який другорядний член речення називається додатком?
2. Якими частинами мови найчастіше виражається додаток? Навести приклади.
3. До яких членів речення, як правило, приєднується додаток? Наведіть приклади.
4. Як відрізнити, на вашу думку, додатки від означень, виражених іменниками?
5. Скласти речення з непрямым додатком. Підтвердити правилом.
6. Скласти речення з прямим додатком. Підтвердити правилом.

Узагальнення і систематизація з теми «Відокремлені члени речення»

1. Яку функцію в реченні виконують відокремлені члени речення?
2. Які члени речення можуть бути відокремленими?
3. Чи завжди відокремлюються означення? Навести приклади.
4. За яких умов відокремлюються прикладки?
5. Як відрізнити відокремлені члени від відокремлених уточнювальних членів речення?
6. Які розділові знаки вживаються в реченнях з відокремленими членами?

Метод «Сенкан»

Словосполучення

Словосполучення

Просте, складне

Називає, пов'язує, об'єднує

Словосполучення – будівельний матеріал для речень.

Об'єднання

Порівняльний зворот

Зворот

Порівняльний, стійкий

Характеризує, вказує, виділяється

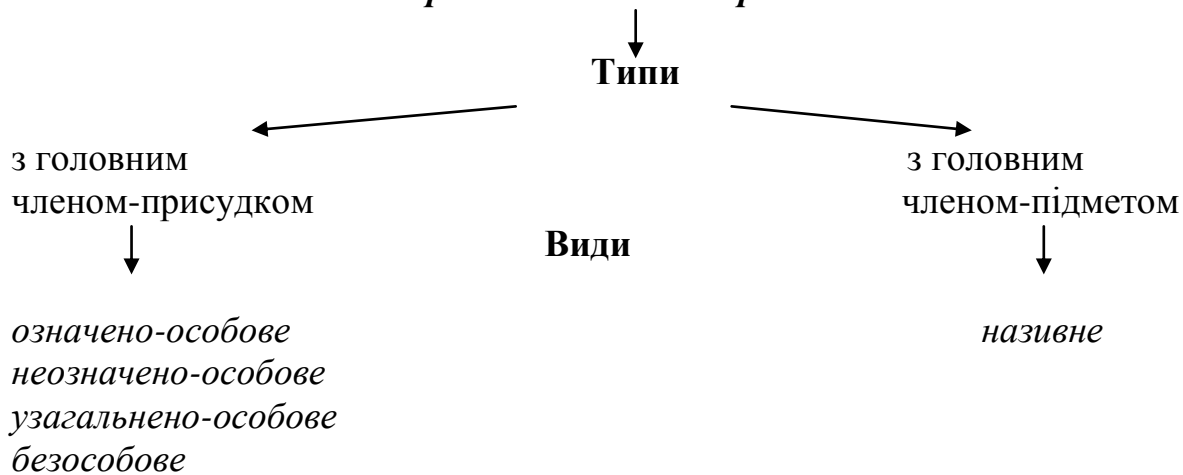
Порівняльний зворот виділяють комою.

Сполучник

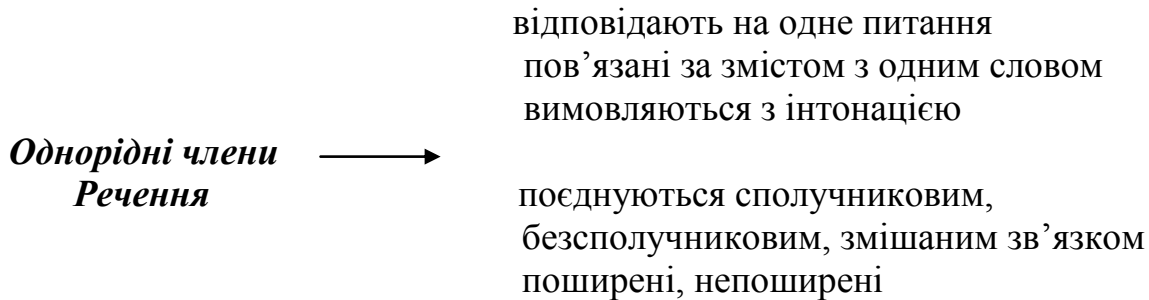
Метод «Групування»

Односкладні прості речення

Прості односкладні речення

Однорідні члени речення

Метод «Кубування»

Складнопірядне речення

1. Які складні речення називаються складнопірядними? Наведіть приклади.
2. Назвіть відмінності у будові та змістових відношеннях між частинами складнопірядних і складносурядних речень.
3. За допомогою яких сполучників і сполучних слів з'єднується пірядна частина з головною у складнопірядних реченнях?
4. Яке місце щодо головної частини може займати пірядна?. Наведіть приклади.
5. Яку роль у складнопірядних реченнях виконують вказівні слова?
6. Назвіть особливості інтонації складнопірядних речень.

Безсполучникове складне речення

1. Що таке безсполучникове складне речення?
2. На які основні групи поділяється безсполучникове речення?
3. Які смислові зв'язки властиві безсполучниковим реченням?
4. Яку роль відіграє інтонація у безсполучникових реченнях?
5. З простого речення утворіть безсполучникове.
Світило сонце.
6. Навести приклад безсполучникового речення.

Метод «Сенкан»

Абзац

Абзац
Великий, змістовний
Розповідає, виділяє, наголошує
Змістова частина писемного тексту.
Мікротема

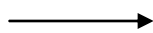
Діалог

Діалог
Усний, розмовний
Передавати, розмовляти, висловлювати
Діалог – розмова між двома особами.
Мовлення

Метод «Гронування»

Смислові зв'язки між простими реченнями в складносурядному

Смислові зв'язки
між частинами
складносурядного
речення

одночасність
послідовність
причинно-наслідковість
протиставлення
зіставлення
означають явища, що чергуються
означають явища, які виключають одне одного

Складне речення і його ознаки

Види складних речень

складносурядне

складнопідрядне

безсполучникове

Література

1. **Великий довідник школяра:** Гуманітарні та суспільні науки: 5-11 класи. – 3-тє вид., випр. та доп. – Х.: ВД «ШКОЛА», 2009. – 1072 с.
2. **Калініченко Р.** Інноваційні процеси у створенні сучасного уроку// Відкритий урок. – 2008. - №6. – с.75-77.
3. **Пометун О., Пироженко Л.** Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Науково-методичний посібник. - К.: Видавництво А.С.К., 2004. - 192 с.
4. **Пересунько Т.** Сенкан на уроках української // Відкритий урок. – 2010. - №3.– с.52-53.
5. **Українська мова.** 5-12 класи: Програма для загальноосвітніх навчальних закладів / Г.Т. Шелехова, В.І. Тихоша, А.М. Корольчук та ін. – К.: ВТФ «Перун», 2005.
6. **Українська література.** 5-12 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів / Р.В. Мовчан, Н.В. Левчик, О.А.Камінчук та ін. – К.: ВТФ «Перун», 2005.
7. **Чукіна В.Ф.** Граматика української мови в таблицях і схемах: _ Київ: «ВП Логос-М», 2007, - 140 с.
8. **Чукіна В.Ф., Почтаренко О.М., Почтаренко Г.С.** Український правопис в таблицях і схемах: Навчальне видання. – Київ: ТОВ «ВП Логос-М», 2006. – 176 с.

Зміст

Вступ	3
Опис інтерактивних методів навчання	6
Метод «Шести капелюхів Мислення».....	6
Метод «Запитання Блума»	7
Метод «ЗХВ»	8
Метод «Щоденник подвійних нотаток»	9
Метод «Порушена послідовність»	10
Метод «Кола Вена»	10
Метод Дискусійна сітка Алверменна»	11
Метод «Гронування»	12
Метод «Кубування»	12
Метод «Сенкан»	12
Практичне використання методів	13
Українська література	13
5 клас	13
Метод «Кола Вена».....	13
<i>Українські народні казки</i>	13
<i>Є.Гуцало «Лось»</i>	13
Метод Дискусійна сітка Алверменна».....	14
<i>Г.Тютюнник «Дивак»</i>	14
<i>О.Пчілка «Сосонка»</i>	14
Метод «Гронування».....	14
<i>П.Тичина «Гаї шумлять»</i>	14
<i>І.Нечуй-Левицький «Запорожці»</i>	15
Метод «Порушена послідовність».....	15
<i>А.Лотоцький «Михайло-семиліток»</i>	15
<i>І.Франко «Фарбований лис»</i>	15

Метод «Сенкан».....	16
<i>О.Олесь «Микита Кожум'яка»</i>	16
<i>Т.Шевченко</i>	16
6 клас	17
Метод «Кола Вена».....	17
<i>Веснянки. Коліскові пісні</i>	17
<i>Леся Українка «Мрії», «Тиша морська»</i>	17
Метод «Дискусійна сітка Алверменна»	18
<i>С.Черкасенко «Маленький горбань»</i>	18
<i>В.Близнаць «Звук павутинки»</i>	18
Метод «Гронування».....	18
<i>В.Нестайко «Тореадори з Васюківки»</i>	18
<i>Т.Шевченко «Думка»</i>	19
Метод «Порушена послідовність».....	19
<i>В.Винниченко «Федько-халамидник»</i>	19
<i>Я. Стельмах «Митькозавр з Юрківки, або Химера лісового озера»</i>	19
Метод «Сенкан».....	20
<i>Стрілецькі пісні «Ой у лузі червона калина»</i>	20
<i>І.Калинець «Веселка»</i>	20
Метод «Шести капелюхів Мислення».....	20
<i>В.Близнаць «Звук павутинки»</i>	20
7 клас	21
Метод «Шести капелюхів Мислення».....	21
<i>Є.Гуцало «Сім'я дикої качки»</i>	21
Метод «Сенкан».....	21
<i>Л.Костенко «Крила»</i>	21
<i>А.Малишко «Пісня про рушник»</i>	21

Метод «Запитання Блума».....	22
<i>Г.Тютюнник «Климко»</i>	22
<i>І.Франко «Захар Беркут»</i>	23
Метод «Кола Вена»	24
<i>Л.Кисельов «Земля така гаряча», «Додому»</i>	24
<i>Г. Тютюнник «Климко»</i>	24
Метод Дискусійна сітка Алверменна».....	25
<i>М.Стельмах «Гуси-лебеді летять»</i>	25
<i>О. Стороженко «Скарб»</i>	25
Метод «Порушена послідовність».....	25
<i>А.Чайковський «За сестрою»</i>	25
<i>Б.Харчук «Планетник»</i>	25
Метод «Гронування».....	26
<i>Т.Шевченко «Тополя»</i>	26
<i>А. Дімаров «Блакитна дитина»</i>	26
8 клас	27
Метод «Шести капелюхів Мислення».....	27
<i>О.Назарук «Роксоляна»</i>	27
<i>В.Дрозд «Ірій»</i>	27
Метод «Запитання Блума».....	28
<i>«Слово про похід Ігорів»</i>	28
<i>І. Карпенко-Карий «Сто тисяч»</i>	29
Метод «Порушена послідовність».....	30
<i>М.Коцюбинський «Дорогою ціною»</i>	30
<i>В. Дрозд «Білий кінь Шептало»</i>	30
Метод «Кола Вена».....	31
<i>Українські народні пісні і думи</i>	31
<i>Леся Українка «Давня казка»</i>	31

Метод «Дискусійна сітка Алверменна».....	32
«Маруся Богуславка»	32
І. Карпенко-Карий «Сто тисяч»	32
Метод «Сенкан».....	32
В. Сосюра «Любіть Україну»	32
В. Самійленко «Патріот»	32
Метод «Гронування».....	33
І. Карпенко-Карий «Сто тисяч»	33
Леся Українка «Давня весна»	33
9 клас	34
Метод «Шести капелюхів Мислення».....	34
І. Багряний «Тигролови»	34
П. Куліш «Чорна рада»	34
Метод «Запитання Блума».....	35
Г. Квітка-Основ'яненко «Конотопська відьма»	35
Метод «Кола Вена».....	36
Усна народна творчість	36
П. Куліш «Чорна рада»	36
Метод «Дискусійна сітка Алверменна».....	37
І. Котляревський «Наталка Полтавка»	37
І. Багряний «Тигролови»	37
Метод «Сенкан».....	37
М. Вовчок «Максим Гримач»	37
І. Липа «Мати»	37
Метод «Порушена послідовність».....	38
Т. Шевченко «Катерина»	38
Т. Шевченко «Наймичка»	38
Метод «Гронування».....	39

<i>І.Котляревський «Енеїда»</i>	39
<i>М.Гоголь «Вечір проти Івана Купала»</i>	39
Українська мова	40
5 клас	40
Метод «Кола Вена»	40
<i>Речення</i>	40
<i>Вставні слова</i>	40
Метод «Кубування»	41
<i>Вимова і написання слів із подовженими м'якими приголосними</i>	41
<i>Найпоширеніші випадки чергування голосних звуків</i>	41
Метод «Сенкан»	41
<i>Текст, його ознаки</i>	41
<i>Склад</i>	41
Метод «Гронування»	42
<i>Звуки мови і звуки мовлення</i>	42
<i>Різновиди фразеології</i>	42
6 клас	43
Метод «Кола Вена»	43
<i>Іменник</i>	43
<i>Прикметник</i>	43
Метод «Кубування»	44
<i>Творення числівників</i>	44
<i>Присвійні, вказівні й означальні займенники</i>	44
Метод «Сенкан»	44
<i>Числівник</i>	44
<i>Словотвір</i>	44
Метод «Гронування»	45

<i>Активна і пасивна лексика</i>	45
<i>Творення іменників</i>	45
7 клас	46
Метод «Кола Вена»	46
<i>Дієслово</i>	46
<i>Прислівник</i>	46
Метод «Кубування»	47
<i>Не з дієприкметниками</i>	47
<i>Повторення та узагальнення теми «Дієприкметник»</i>	47
Метод «Гронування»	48
<i>Сполучник як частина мови</i>	48
<i>Вигук як особлива частина мови</i>	48
Метод «Сенкан»	49
<i>Дієслово</i>	49
<i>Прийменник як службова частина мови</i>	49
8 клас	50
Метод «Кола Вена»	50
<i>Повні і неповні речення</i>	50
<i>Речення зі звертаннями, вставними словами</i>	50
Метод «Кубування»	51
<i>Додаток як другорядний член речення</i>	51
<i>Узагальнення і систематизація з теми «Відокремлені члени речення»</i>	51
Метод «Сенкан»	51
<i>Словосполучення</i>	51
<i>Порівняльний зворот</i>	51
Метод «Гронування»	52
<i>Односкладні прості речення</i>	52

<i>Однорідні члени речення</i>	52
9 клас	53
Метод «Кубування»	53
<i>Складнопідрядне речення</i>	53
<i>Безсполучникове складне речення</i>	53
Метод «Сенкан»	54
<i>Абзац</i>	54
<i>Діалог</i>	54
Метод «Гронування»	54
<i>Смислові зв'язки між простими реченнями в</i> <i>Складносурядному</i>	54
<i>Складне речення, його ознаки</i>	54
Література	55

